Echoscopie tijdens de zwangerschap

Bij St. Antonius Geboortezorg kunnen we tijdens je zwangerschap met een echo de baby in je buik bekijken. Echoscopie is een beeldvormende techniek die werkt met geluidsgolven waardoor de organen in jouw lichaam zichtbaar worden. Ook een ongeboren baby kan dus worden gezien.

In de praktijk en uit wetenschappelijk onderzoek zijn tot nu toe geen nadelige of schadelijke effecten bekend van echoscopie tijdens de zwangerschap. Hoewel wij echoscopisch onderzoek dan ook als ongevaarlijk voor jou en je baby beschouwen, zien wij het wel als een onderzoek waar een reden (medische indicatie) voor moet zijn. Wij bieden dan ook geen pretecho's (commerciële echoscopie) aan. Wil je bijvoorbeeld al eerder dan bij de 20 wekenecho het geslacht weten of wil je met meerdere familieleden een leuke echo, dan kan je dit zelf inplannen bij een (commercieel) echobureau in de regio.

Meer over echografie

Wanneer een echo?

Waarom kan een echo vroeg in de zwangerschap nodig zijn:

- om vast te stellen dat het hartje klopt;
- om vast te stellen dat de zwangerschap zich in de baarmoeder bevindt en niet daarbuiten;
- om te zien of het een eenling- of meerlingzwangerschap is;
- om de zwangerschapsduur te controleren en de uitgerekende datum te bepalen.

Redenen voor een echo later in de zwangerschap kunnen zijn:

- het controleren van de groei van de baby;
- het controleren van de hoeveelheid vruchtwater;
- het bekijken van de ligging van de baby;
- het vaststellen van de plaats van de placenta (moederkoek).

Momenten waarop er uitgebreid naar alle zichtbare organen wordt gekeken om te beoordelen of er afwijkingen te zien zijn:

- 13 wekenecho (ETSEO of ETGUO)
- 20 wekenecho (TTSEO of TTGUO)
- in het derde trimester (periode) van je zwangerschap als er vermoeden is op een afwijking bij een eerdere echo.

Voorbereiding

Voor een echoscopie is geen specifieke voorbereiding nodig. We geven wel de volgende adviezen:

- Ga niet vlak voor de termijnecho naar het toilet, een iets gevulde blaas zorgt vaak voor betere beeldvorming.
- Heb je een navelpiercing? Bij de termijnecho is dit geen probleem, maar vanaf de 20 wekenecho adviseren wij om deze tijdens de echo uit te doen.
- Heb je een glucose sensor? Probeer deze dan op de achterkant van je arm te plaatsen in plaats van op je buik zodat de echo gemakkelijker uit te voeren is.

Ook hanteren we enkele 'huisregels' t.a.v. de echo-onderzoeken omdat deze onderzoeken veel concentratie vereisen van de echoscopist. Lees deze regels goed door voor een zo fijn mogelijke echo voor zowel jullie als de echoscopist:

Huisregels echoscopie

Bij het echo-onderzoek:

- mogen er bij de 13 en 20 wekenecho maximaal 2 volwassenen (inclusief de zwangere) aanwezig zijn;

- mogen geen kinderen aanwezig zijn bij een 13 of 20 weken echo (SEO of GUO) of bij een GUO later in de zwangerschap. Indien het om een andere echo gaat kan je zelf de inschatting maken of jullie kind bij het bezoek aanwezig kan zijn. Heb je geen oppas en weet je van tevoren al dat je kind onrustig zal worden tijdens de echo, dan is er een mogelijkheid om je kind gratis naar kinderspeelplaats Nijntje (https://www.antoniusziekenhuis.nl/media/kinderspeelplaats-nijntje-pdf) in ons ziekenhuis te brengen (locatie Utrecht);
- laten wij zieke en/of verkouden kinderen of volwassenen liever niet toe in de echokamer om de kans op uitval van onze medewerkers te beperken. Ben je zelf voorafgaand aan een afspraak ziek, overleg dan even met de medewerkers van de polikliniek;
- is het niet toegestaan om foto- of filmopnamen te maken tijdens de echo;
- kun je een USB-stick aanschaffen voor eenmalig gebruik om hierop de echofoto's te laten zetten. Dit geldt alleen voor de 20 wekenecho. De kosten zijn €7,50 per stick. Je kunt bij de echoscopiste aangeven dat je dit wilt en achteraf bij de doktersassistente betalen.

Onderzoek

In- of uitwendige echo

Een echo kan door een echoscopist, verloskundige, arts-assistent, arts-echoscopist of een gynaecoloog worden uitgevoerd. Dit hangt af van wat voor echo je krijgt. Tijdens het onderzoek geeft de zorgverlener je uitleg over het doel van de echo en wat er precies te zien is.

De onderdelen waar tijdens de 13 en 20 wekenecho op gescreend wordt staan beschreven in de folders NIPT, 13 wekenecho en 20 wekenecho.
(https://www.pns.nl/documenten/folder-de-nipt-13-wekenecho-en-20-wekenecho)

De 13 en 20 wekenecho worden alleen uitgevoerd door speciaal opgeleide echoscopisten, bij deze echo's is het belangrijk dat je van tevoren goed bent ingelicht (gecounseld) over het doel van de echo en een bewuste keuze maakt voor deelname aan deze echo. Wij adviseren om de folder voorafgaand aan de 13 en 20 wekenecho nogmaals goed door te nemen.

Een uitwendige echo wordt door de buikwand gemaakt. De huid van de buik wordt ontbloot en er wordt gel op je buik gedaan om het doorlaten van de geluidsgolven te vergemakkelijken. De echoscopist beweegt vervolgens met het echoapparaat (de probe) over je buik. Door de probe iets aan te duwen worden de te beoordelen structuren dichterbij gebracht waardoor ze scherper te zien zijn. De echobeelden zijn via een monitor te volgen.

Vroeg in de zwangerschap kan vaak meer informatie gekregen worden via een inwendige echo. Dan wordt een dunne echogeleider enkele centimeters in de vagina gebracht. Heb je moeite met deze vorm van inwendig onderzoek, meld dit dan gerust bij degene die de echo maakt dan wordt er wat langer de tijd genomen bij de voorbereiding van de echo. Soms is later in de zwangerschap een vaginale echo nodig om de lengte van de baarmoederhals te meten of om de plek van de placenta te beoordelen.

10 wekenecho (termijnecho)

Na verwijzing door je verloskundige of huisarts naar het ziekenhuis, kun je bij ons terecht voor een termijnecho. Deze echo wordt bij voorkeur tussen 10 en 11 weken uitgevoerd. Over het algemeen lukt het met een

uitwendige echo, maar soms lukt een nauwkeurige echo alleen met een inwendige echo. Tijdens deze echo meten we de hoofdstuitlengte van de baby op. Aan de hand hiervan bepalen we de exacte zwangerschapsduur en de datum waarop je bent uitgerekend.

Ben je zwanger van een tweeling, dan kijken we nog even goed naar de dikte van het tussenschot. Bij twijfel is het fijn als je de echobeelden die tijdens de eerste echo bij een verloskundige zijn gemaakt mee kunt nemen.

In je zwangerschap kun je, als je dat wilt, gebruikmaken van twee extra echomomenten; namelijk de 13 weken echo en/of de 20 wekenecho. Meestal gaat dit om de standaard 13 en 20 wekenecho, soms is er een indicatie voor een extra uitgebreide 13 en/of 20 wekenecho. Dit bespreken we tijdens de counseling (voorlichting) met je.

De NIPT (Niet Invasieve Prenatale Test)

Als je dat wilt kun je uitleg krijgen over de NIPT. Dit is een bloedonderzoek dat mogelijk is vanaf 10 weken, waarbij wordt gekeken of er aanwijzingen zijn dat je kindje een chromosoom afwijking heeft. In het bloed van een zwangere zitten stukjes DNA afkomstig van de placenta. Die stukjes DNA zijn bijna altijd hetzelfde als het DNA van het kindje. Het laboratorium onderzoekt deze DNA fragmenten op chromosoom afwijkingen. Specifiek wordt gekeken naar aanwijzingen voor het syndroom van Down (https://www.pns.nl/nipt/aandoeningen/wat-is-downsyndroom), het syndroom van Edwards (https://www.pns.nl/nipt/aandoeningen/wat-is-edwardssyndroom) of het syndroom van Patau (https://www.pns.nl/nipt/aandoeningen/wat-is-patausyndroom).

Dit onderzoek is niet verplicht, je kiest na informatie zelf of je de NIPT wilt laten doen of niet.

Lees hier (https://www.pns.nl/documenten/folder-de-nipt-13-wekenecho-en-20-wekenecho)meer over de NIPT. De folder is ook beschikbaar in het Engels, Turks, Arabisch en Pools (https://www.pns.nl/documenten/folder_de_nipt). Bekijk voor meer uitleg ook deze video (https://www.pns.nl/nipt/video-nipt) over de NIPT.

De 13 wekenecho

De 13 wekenecho kan gemaakt worden tussen 12+3 en 14+3 weken zwangerschap. Het is medische echo, waarbij alvast bepaalde lichamelijke afwijkingen bij de baby kunnen worden waargenomen. De 13 wekenecho maakt de 20 wekenecho niet overbodig, omdat rond 20 weken afwijkingen kunnen worden gezien die bij 13 weken nog niet zichtbaar zijn.

De 13 wekenecho is onderdeel van een landelijke wetenschappelijke studie; de IMITAS Studie (IMplementation of fIrst Trimester Anomaly Scan). Omdat het een onderzoek betreft moeten zwangeren van tevoren schriftelijk toestemming geven voor het gebruik van hun gegevens. De resultaten van de studie worden gebruikt om de voor- en nadelen te bepalen van de 13 wekenecho. Tijdens de 13 wekenecho kunnen al sommige (ernstige) afwijkingen opgespoord worden. Zowel de 13 als de 20 wekenecho geven geen volledige garanties op een gezond kindje, niet alle afwijkingen zijn op te sporen met deze echo's.

Soms kan het voorkomen dat de beeldvorming onvoldoende is om alle structuren goed te kunnen beoordelen, bijvoorbeeld bij een wat hogere BMI van de moeder of als de baby niet handig ligt voor de echo. Bij de 13 wekenecho wordt het onderzoek dan als incompleet afgegeven. Onafhankelijk van een complete of incomplete 13 wekenecho, wordt later in de zwangerschap de 20 wekenecho op dezelfde wijze uitgevoerd.

Het grote voordeel van een 13 wekenecho is dat meer tijd beschikbaar komt die kan worden gebruikt om nader (genetisch/erfelijk) onderzoek te doen en meer tijd voor de ouders om eventuele beslissingen te nemen.

Nadelen zouden kunnen zijn dat de 13 wekenecho meer onrust en onzekerheid met zich mee brengt. Tijdens dit onderzoek wordt verder ook gekeken hoe zwangeren, partners en zorgverleners deze echo ervaren door middel van online vragenlijsten.

Tijdens deze echo wordt niet gekeken naar het geslacht van het kindje. De echo wordt vergoed door de zorgverzekeraars. Na een uitgebreid gesprek met onze zorgverlener, kies je zelf of je deze echo wilt laten maken.

Kijk voor meer informatie op www.pns.n (https://www.pns.nl/13-wekenecho)l (http://www.pns.nl/) of www.13wekenecho.org (https://13wekenecho.org/). Of bekijk deze duidelijke video (https://www.pns.nl/13-wekenecho/video-13-wekenecho-20-wekenecho) over de 13 en 20 wekenecho. Er is ook een folder (https://www.pns.nl/documenten/folder-de-nipt-13-wekenecho-en-20-wekenecho) over de 13 wekenecho. Deze folder is ook in andere talen (https://www.pns.nl/documenten/folder-de_13_wekenecho_en_de_20_wekenecho) als Engels, Turks, Pools of Arabisch beschikbaar.

De 20 wekenecho

Deze echo is in eerste instantie bedoeld om te kijken of jouw baby geen aangeboren afwijkingen heeft zoals een open ruggetje of een open schedel. Verder bekijken we de ontwikkeling van de organen, of jouw baby goed groeit en of er voldoende vruchtwater is. Wanneer het vermoeden bestaat dat er een afwijking is, vindt op korte termijn aanvullend onderzoek plaats, zoals een uitgebreid echoscopisch onderzoek (Geavanceerd Ultrageluid Onderzoek, GUO). Dit vindt plaats bij ons in het ziekenhuis maar soms word je voor een GUO verwezen naar het WKZ te Utrecht.

Soms kan het voorkomen dat de beeldvorming onvoldoende is om alle structuren goed te kunnen beoordelen, bijvoorbeeld bij een wat hogere BMI of als de baby niet handig ligt voor de echo. Als de 20 wekenecho incompleet is, dan volgt er een herhaling van de onderdelen die nog niet beoordeeld konden worden.

Meer informatie lees je in deze folder (https://www.pns.nl/documenten/folder-de-nipt-13-wekenecho-en-20-wekenecho). (Folder de NIPT, 13 wekenecho en 20 wekenecho | Prenatale en neonatale screeningen (pns.nl)) Of bekijk deze duidelijke video (https://www.pns.nl/13-wekenecho/video-13-wekenecho-20-wekenecho) over de 13 en 20 wekenecho.

Afwijkingen die herkend kunnen worden tijdens het echoscopisch onderzoek bij 20 weken zwangerschapsduur.

Afwijking	Wat betekent het	Kans op herkenning
Spina bifida (open ruggetje)	Zenuwweefsel beschadigd door niet gesloten zijn wervels	90%
Anencephalie	Afwezig schedeldak	99%
Hydrocephalus *	Te veel water in het hoofdje	60%
Hartafwijking		25 - 50%
Hernia diafragmatica	Defect in spier die borstkas en buikholte scheidt	60%
Omphalocele/gastroschisis	Buikwanddefect	90%
Grote nierafwijkingen	Afwezige of abnormale nieren	85%
Afwijkende aanleg van botten van armen of benen	Afwezige of andersgevormde botten	90%
Spasticiteit	nooit te zien	
Autisme	nooit te zien	

* ontwikkelt zich soms later in de zwangerschap

Geavanceerd Ultrageluid Onderzoek (GUO 1 en 2)

Bij sommige vrouwen is bekend dat zij een verhoogde kans hebben op een baby met een aangeboren afwijking. Bijvoorbeeld doordat zij bepaalde medicijnen gebruiken, in een eerdere zwangerschap een baby hebben gekregen met een aangeboren afwijking of de zwangere of partner zelf geboren zijn met een aangeboren afwijking. Er is dan een indicatie voor een **GUO1**.

Bij sommige vrouwen kan tijdens de 20 wekenecho of tijdens een latere echo een verdenking op afwijkingen ontstaan. In die situaties is er een indicatie voor een **GUO2**. In ons ziekenhuis zijn er een echoscopist en een aantal gynaecologen bevoegd voor het maken van deze echo. St. Antonius Geboortezorg verricht dit onderzoek in samenwerking met het Wilhelmina Kinderziekenhuis. Soms wordt er direct verwezen voor een GUO2 in het WKZ.

Ligginsecho

Rond de 36e week van je zwangerschap wordt een liggingsecho gemaakt. Dit wordt gedaan om met 100% zekerheid vast te stellen of de baby met zijn hoofd of billen naar beneden ligt.

Andere echo's

Daarnaast zijn er soms extra echomomenten waaronder:

Groeiecho's

Er zijn redenen voor het maken van extra echo's om de groei van de baby beter te volgen. Bijvoorbeeld als je vorige kindje te klein of te groot was bij de geboorte of wanneer we met het voelen aan je buik (uitwendig onderzoek) onvoldoende zeker kunnen zijn van een goede groei.

Pretecho

Voor uitgebreide foto- en filmopnamen van de zwangerschap in het bijzijn van familie, vrienden en/of kinderen kun je terecht bij verschillende pretecho bureau's in de regio. Dit betreft commerciële echoscopie. Zij maken 2D, 3D en 4D pretecho's. Deze echo's zijn voor eigen kosten en worden niet vergoed door de zorgverzekeraar. Deze echo's staan altijd los van de zorg die wij leveren. Belangrijk is dat pretecho's gericht zijn op mooie en herkenbare beelden en dat er landelijk is afgesproken dat er tijdens deze echo's geen medische beoordeling of metingen mogen plaatsvinden.

Geslacht van de baby

Tijdens de echo wordt het soms, dus niet altijd, duidelijk wat het geslacht is van de baby. Er worden geen extra echo's gemaakt om het geslacht van de baby te bepalen. Tijdens de 20 wekenecho wordt ook het geslacht beoordeeld op eventuele afwijkingen. Je kunt voorafgaand aan de echo aangeven of je het geslacht wel of niet wil weten.

Wil je eerder dan 20 weken het geslacht weten, dan geldt ook hiervoor dat er een afspraak gemaakt kan worden voor een commerciële echo in de regio. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de beoordeling van het geslacht.

Hartjesspreekuur

Het hartje van jullie wondertje horen, kan een pak van je hart zijn. Daarvoor hebben wij een hartjesspreekuur.

Ongeruste zwangeren die al onder controle zijn van Geboortezorg en zwanger zijn van een eenling tussen de 13 en 20 weken (en ook echt niet korter of langer, dus 13 of 20 weken + 0 dagen), kunnen op dinsdag en donderdag tussen 16.30 en 17.00 uur op de polikliniek Geboortezorg locatie Utrecht (route 82) binnenlopen om even te luisteren. Er wordt tijdens het hartjes spreekuur met de doptone naar het hartje geluisterd. Het hartjesspreekuur is alleen bedoeld om even te luisteren bij twijfel of ongerustheid. Fijn en geruststellend!

Bij klachten kom je niet langs maar neem je contact met ons via het spoednummer 088-320 64 11.

Echofoto's op een USB-stick bewaren

Graag bieden wij bij St. Antonius Geboortezorg de mogelijkheid om de echofoto's tijdens een 20 weken echo (SEO) of een geavanceerd ultrageluid onderzoek (GUO) te bewaren op een USB-stick. Bijzonder om te bewaren. Je kunt bij de echoscopiste aangeven indien je dit graag wilt. De kosten zijn €7,50 per USB-stick. De stick is eenmalig te gebruiken hiervoor. Je kunt betalen bij de doktersassistenten aan de balie.

Expertise en ervaring

Om de kwaliteit van de zorg te waarborgen werkt St. Antonius Geboortezorg ook samen met andere ziekenhuizen zoals met het WKZ en het UMC Utrecht, bijvoorbeeld voor de non-invasieve prenatale diagnostiek

(NIPT).

Expertise & ervaring St. Antonius Geboortezorg

Bij St. Antonius Geboortezorg bieden we alle zorg rondom zwangerschap en geboorte. Onze specialisten en verpleegkundigen staan 24 uur per dag klaar om jou, je baby en je partner de beste zorg te kunnen bieden. Bij St. Antonius Geboortezorg werken zorgverleners als gynaecologen, kinderartsen, verloskundigen en verpleegkundigen zeer nauw samen. Samen zorgen we voor de beste start van het leven.
We werken vanuit de overtuiging dat iedere zwangere vrouw en haar partner centraal staan in een heel bijzondere fase van hun leven waar wij als zorgprofessionals graag een bijdrage aan leveren: zorgzaam, met plezier en respect en zo persoonlijk mogelijk. Wij werken met passie en warmte en willen je graag net dat beetje meer geven. Elke familie en gezin is uniek. Jullie persoonlijke wensen vinden wij belangrijk. We vormen samen met jullie een hecht team en kijken naar welke zorg op welk moment gewenst is, het beste past en mogelijk is.

Goed voorbereid met Mijn Antonius

In ons ziekenhuis werken we met het patiëntportaal Mijn Antonius. Log voor uw afspraak in op Mijn Antonius met DigiD om de informatie te bekijken die voor u klaarstaat, zoals uw afspraakgegevens, vragenlijsten of andere belangrijke informatie. Zo bent u goed voorbereid op uw afspraak.

Meer informatie

Website deGynaecoloog

Bekijk ook dit filmpje (https://www.degynaecoloog.nl/informatiefilms/de-13-wekenecho-en-20-wekenecho/) over de 13 weken echo en de 20 weken echo

Bekijk ook dit filmpje (https://www.degynaecoloog.nl/informatiefilms/de-nipt-prenatale-en-neonatale-screeningen/) over de NIPT en andere prenatale en neonatale screeningen

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Geboortezorg (https://www.antoniusziekenhuis.nl/geboortezorg)

Contact Geboortezorg **T 088 320 64 00**